

KlinikLIV

MARTS 2014

tandlægebladet

NR. 1

*tema:
årskursus/
scandefa*

Pas på sårbare
hænder

Lak i stedet
for bor?

Griner I
sammen hver
dag?

Få det
bedste ud af
hinanden

Dilemma i klinikken?

Mød skuespillerne og sundheds-
antropologen, der vender hverdagens
dilemmaer, så du kan se på dem med friske øjne

PRAKTIK

TEKNIK

NYE PRODUKTER

ØKONOMI

KOMMUNIKATION

UDDANNELSE

Lak i stedet for bor og fyldninger?

Når man først har sat boret til et tandsæt, er prognosen for både den enkelte tand og hele tandsættet lidt dårligere. Derfor har forskere i lang tid været interesseret i at finde ud af, om der er en anden måde at stoppe udviklingen af caries ved end fyldningsterapi.

Det er altid lidt ærgerligt, når det er nødvendigt at bore i en tand.

– Dels ved vi, at der er en begrænset levetid på den efterfølgende fyldning, men vi ved også, at hver gang vi skal skifte den, kommer vi til at bore lidt af det omgivende tandvæv væk, så tanden svækkes yderligere, og fyldningen bliver større og mere kompliceret, siger lektor ved Tandlægeskolen på Københavns Universitet, dr. odont. Vibeke Qvist.

– Hvis vi kan undgå at bore i tænderne, kan vi forbedre prognosen både for den enkelte tand og for hele tandsættet. Derfor er det så positivt, hvis vi kan undskyde eller helt undgå at bore i en tand ved at bruge en SEAL-behandling, en plastlakering, i stedet for en fyldning.

Hun er initiativtager og projektleder af SEAL-projektet, som er en klinisk, randomiseret sammenligning af plastlakering og plastfyldning af mere end 500

okklusale cariesangreb i permanente tænder på børn og unge. Alle cariesangreb var så omfattende, at de ville være blevet behandlet med fyldninger, hvis de ikke var indgået i undersøgelsen.

Blokerer for bakterienes næring

En SEAL-behandling er en plastforsegling af en okklusal carieslæsion. Den udføres som en almindelig fissurforsøgling, en behandling, der har været brugt profylaktisk i omkring 45 år i børnetandplejen. Men den nye forskning, som Vibeke Qvist har iværksat, viser, at man nu også kan bruge plastforseglinger til behandling af kariesede okklusalfalder, når carieslæsionen bare ikke er for dyb.

En SEAL-forsøgling blokerer for næringen til bakterier i den underliggende carieslæsion, og forsøg har vist, at en tæt forsegling reducerer antallet af levedygtige bakterier markant. I løbet af den første uge falder bakterieantallet således med en faktor 100 og over et år med en faktor 1000.

I SEAL-projektet er behandlingerne blevet fulgt i fire til syv år, og vi har netop lavet en 5-års opgørelse af resultaterne. Den viser, at en tæt plastforsegling stopper cariesprogressionen uanset cariesangrebets dybde, men den officielle

anbefaling af SEAL-behandlinger kommer til at lyde på carieslæsioner i emaljen og den yderste tredjedel af dentinen, siger Vibeke Qvist.

– Dybere læsioner mener vi fortsat, at man bedst behandler med en fyldning.

God mod skræk og smerter

Der er især mange yngre mennesker, som bliver rigtig kede af det, når de skal have boret i en tand.

– I min generation anså man det for at være uundgåeligt, men heldigvis er cariesaktiviteten betydeligt mindre i dag takket være fluortandpasta, daglige tandbørstninger og en ihærdig profylaktisk indsats overfor børn og unge. Så i dag er der mange, der undgår at få huller i tænderne. Det betyder ofte meget for yngre mennesker, at de kan slippe for at blive boret. Desuden bliver vi ældre og ældre, så vores tandsæt skal holde længere, og derfor skal vi være påpasselige med vores behandlinger.

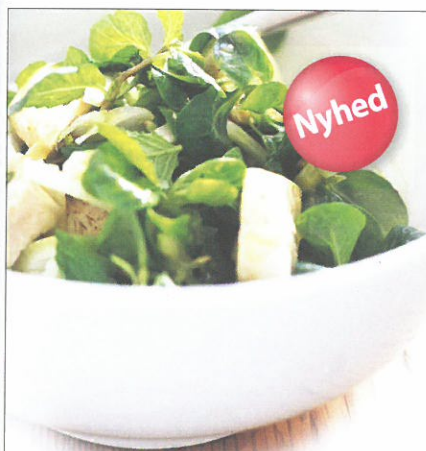
For nogle patienter er det ikke bare et spørgsmål om forfængelighed, når de ikke har lyst til at blive boret. Udover odontofobi er også kroniske smerter en af grundene til at frygte boret, for det kan være svært at overskue akutte smerter oveni de langvarige.

Behandlingen

En SEAL-behandling er især velegnet på okklusalfalder. Teknikken er let at lære og kan udføres af både tandplejere og tandlæger.

Man bruger de samme materialer og instrumenter som til en profylaktisk fissurforsøgling, så det er kun indikationsområdet, der er nyt, og diagnostikken, som kan volde problemer.

episil®

BARRIEREN MOD SMERTE

Vil du hjælpe dine patienter, der har smerter i mundhulen?

episil® er en ny behandling ved inflammatoriske og smertefulde tilstande i mundhulen af forskellig oprindelse f.eks. blister og sår samt ved oral mucositis, en almindelig bivirkning ved cancerbehandling med stråling og kemoterapi^{1,2}.

episil®:

- er en mundhulevæske, der fæstner og beskytter den påvirkede mucosa med en bioadhæsiv film¹
- giver en hurtig dokumenteret smertelindrende effekt²
- virker smertelindrende i op til 8 timer²
- kan appliceres før et måltid og afhjælper problemer med smerter i forbindelse med at spise³
- er et receptfrit medicinteknisk produkt og findes i 3 og 10 ml flasker.

Forhandles af apoteket. Mere information finder du på episil.dk

Besøg os på
Scandefa
C1-013C

Camurus AB, Ideon Science Park, 223 70 Lund, Sverige | 44 84 85 85 eller +46 46-286 57 30 | episil@camurus.com | www.episil.dk

Flere patienter med kroniske smerter har derfor kontaktet Vibeke Qvist direkte for at høre mere om mulighederne for SEAL-behandling.

– Vi har været lidt tilbageholdende, fordi vi ikke havde de endelige resultater af vores undersøgelser, men nu ved vi, at de gunstige resultater holder, og vi arbejder på at få indført SEAL-behandling som standard behandling ikke kun for børn og unge, men også for voksne.

Hvad med ulemperne?

Selv om der er mange fordele ved den nye SEAL-behandling, lægger Vibeke Qvist ikke skjul på, at der også er ting, man skal være opmærksom på.

– Vores 5 års resultater viser, at det er nødvendigt at reparere eller omlave omkring 1,5 procent af plastfyldningerne hvert år, mens det er knapt 10 procent af SEAL-behandlingerne, der skal genbehandles. Derfor er behandlingen kun relevant for dem, der går til tandlæge regelmæssigt, så man kan efterse lakeringen og eventuelt reparere den. SEAL-behandlingen kan i nogle tilfælde ende med at være en lidt dyrere løsning for patienterne, siger Vibeke Qvist, som dog ikke er i tvivl om, at fordelene opvejer ulemperne, og at SEAL bør udbredes mere i de kommende år.

– Når vi fortæller om vores resultater på internationale konferencer, er interessen stor, og lande så forskellige som Belgien og Brasilien er gået i gang med lignende undersøgelser for at finde ud af, om de kan implementere behandlingen. ●

Vil du vide mere?

Vibeke Qvist holder foredraget "Lak erstatter bor og fyldninger!" på Årskursus 2014

Torsdag den 3. april kl. 15.15-16.15

Erfaring fra praksis

Esben Boeskov Øzhayat er underviser og forsker på Tandlægeskolen på Københavns Universitet og arbejder derudover i en privatklinik. Han støttede på SEAL-projektet gennem en forskerkollega på skolen og har allerede taget den nye teknik med ud i praksis.

Hvorfor er du interesseret i at bruge SEAL i klinikken?

– Jeg synes, der ligger nogle fornuftige tanker bag. Jeg kan godt lide tanken om, at vi sparer noget tand. Men jeg er nok lidt konservativ, og griber til boret i flere tilfælde, end forskergruppen bag projektet mener, er nødvendigt. Men jeg har da udvidet mit indikationsområde for lakering. Jeg er spændt på at se, hvordan SEAL-behandlingerne klarer sig på

længere sigt, altså hvordan resultaterne er, når opfølgningstiden bliver længere på studierne. Som kliniker forholder man sig lidt skeptisk i begyndelsen. Men jeg har endnu ikke haft en SEAL-behandling, som jeg har været nødt til at lave om til en fyldning efterfølgende.

Hvad er dine erfaringer med patienten?

– Det er en fremragende behandlingsmulighed for de begyndende huller, som det er umuligt for patienten at holde det rent. På den måde kan vi forebygge, at det udvikler sig. Mine patienter har været top-glade for, at de ikke skulle bores. Og når man ved, at behandling leder til behandling, så er det jo rart ikke at skul-

le bore. Men det er klart, at man skal lige forklare en gang til, at lak er nok, når man foreslår den behandling. Jeg tjekker også min SEAL-behandling meget ofte. Det siger jeg også til mine patienter; vi tjekker det hellere en gang for meget end en gang for lidt, men de er ligeglade, når de bare ikke skal bores.

Vil du bruge metoden fremover?

Ja, helt bestemt.